

میزان آگاهی سرپرستاران بیمارستان‌های وابسته به یکی از دانشگاه‌های

علوم پزشکی در زمینه کنترل عفونت‌های بیمارستانی

احمد عامریون^{* PhD}، علی‌اکبر کریمی زارچی^{1 PhD}، رضا توکلی^{1 PhD}، غلامعلی قربانی^{2 PhD}،

روح‌ا... زابلی^{3 MSc}، سیدمرتضی حسینی‌شکوه^{4 MSc}، احسان تیمورزاده^{4 MSc}

*آدرس مکاتبه: گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران
ad_amer_heli@yahoo.com

تاریخ اعلام قبولی مقاله: ۱۳۸۸/۳/۱۲

تاریخ اعلام وصول: ۱۳۸۷/۸/۱۲

چکیده

اهداف. عفونت‌های بیمارستانی از سه جنبه ابتلاء، میرایی و هزینه‌ها حایز اهمیت هستند و فراوانی ۵ تا ۱۰٪، تلفات حدود ۳٪ و هزینه‌های مستقیم سالانه حدود ۶ میلیارد ریال آن را در خور مطالعه نموده است. آگاهی سرپرستاران از عفونت‌های بیمارستانی و عوامل موثر بر آنها سبب کاهش موارد مذکور می‌شود.

روش‌ها. این مطالعه توصیفی به شیوه مقطعی است. جامعه تحقیق متشکل از ۶۴ سرپرستار بیمارستان‌های وابسته به یکی از دانشگاه‌های علوم پزشکی بود که به روش سرشماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه‌ای بود که روایی آن توسط متخصصین و صاحب‌نظران و پایایی آن در مطالعات مشابه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ با ضریب بالای ۹۰٪ مورد تایید قرار گرفته بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و به منظور استنباط تحلیلی داده‌ها از آزمون آماری ANOVA استفاده شد.

یافته‌ها. ۵۱/۶٪ افراد مورد مطالعه مذکر، ۸۷/۵٪ متاهل، ۸۴/۴٪ دارای مدرک کارشناسی بودند. ۵۰٪ افراد در زمینه عفونت‌های بیمارستانی آموزش دیده و ۵۴/۷٪ در سمینارهای مربوط به عفونت‌های بیمارستانی شرکت کرده بودند. تفاوت میانگین آگاهی سرپرستاران از کنترل عفونت‌های بیمارستانی در بیمارستان‌های مورد مطالعه از نظر آماری معنی‌دار بود ($p < 0/05$). به طور کلی، ۶۴/۱٪ از سرپرستاران دارای آگاهی خوب در زمینه کنترل عفونت‌های بیمارستانی بودند.

نتیجه‌گیری. با توجه به اهمیت موضوع عفونت‌های بیمارستانی، وضعیت بیماران هر بیمارستان و شرایط انتقال عفونت‌ها، لازم است تدابیر مناسب از سوی بیمارستان‌های مورد مطالعه اندیشیده شود.

کلیدواژه‌ها: بیمارستان، آگاهی، عفونت‌های بیمارستانی، سرپرستار

۱- دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران

۲- مرکز تحقیقات بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران

۳- گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران

۴- مرکز تحقیقات مدیریت سلامت، بخش علمی اقتصاد سلامت، پژوهشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران

مقدمه

تندرستی وسیله و منبعی برای ادامه زندگی است. عفونت‌های بیمارستانی یکی از مشکلات پزشکی اجتماعی و اقتصادی در کشورهای در حال توسعه است که موجب اشاعه بیماری‌های عفونی و اقامت طولانی بیماران و مرگ‌ومیر مبتلایان می‌شود [۱]. در متون پزشکی گاهی این عفونت‌ها را عفونت‌های اکتسابی از بیمارستان می‌نامند [۲]. محیط‌های بیمارستانی که مکان مداوا و درمان بیماران است نباید خود کانون عفونت باشد [۳]. میزان شیوع این عفونت‌ها رابطه مستقیمی با بهداشت بیمارستان‌ها داشته و بین ۵ تا ۱۵٪ متغیر است [۲]. با وجود آن که عفونت‌های بیمارستانی که در سال‌های اخیر رخ داده همان‌هایی هستند که قبلاً هم رخ داده‌اند، اما میزان شیوع آنها در دستگاه‌های مختلف بدن تغییر کرده است [۴]. در زمینه عفونت‌های بیمارستانی مطالعات بسیاری در ایران و سایر کشورهای جهان صورت گرفته است. در انگلستان، آمار ارایه‌شده توسط سازمان ملی خدمات بهداشتی (NHS) حاکی از آن است که سالانه ۵ هزار بیمار بر اثر عفونت‌های بیمارستانی جان خود را از دست می‌دهند. این تعداد موارد مرگ‌ومیر از مجموع ۱۰۰ هزار نفری است که به این عفونت‌ها مبتلا می‌شوند [۵]. نتایج تحقیقات حاکی از آن است که ۴۰٪ از علل بروز عفونت ناشی از تسهیلات ایزولاسیون و ۶۰٪ مرتبط با عدم تخصص و نبود وجه کافی برای کنترل عفونت است [۶]. از سوی دیگر، نتایج تحقیق در بیمارستان‌های ایالات متحده حاکی از آن است که روش‌ها و تکنیک‌های مورد استفاده در برنامه‌های کنترل عفونت قدیمی است و نیاز به بازنگری و به‌روزرسانی دارد [۷]. آگاهی از عفونت‌ها و علایم عفونت‌های مختلف نقش بسیار مهمی در پیشگیری و درمان عفونت‌ها دارد [۸]. باید تأکید گردد که آموزش و افزایش آگاهی، مؤثرترین روش مبارزه با عفونت‌های بیمارستانی است و فقط با استمرار آموزش و افزایش آگاهی و در کنار آن استفاده از روش‌های مؤثر و مناسب ضدعفونی و استریل‌سازی تعداد و موارد عفونت‌های بیمارستانی کاهش خواهد یافت [۹]. اگرچه ابتلا به عفونت بیمارستانی تا حدی اجتناب‌ناپذیر است، اما در این میان سرپرستاران به لحاظ نقش و وظیفه‌ای که دارند می‌توانند به‌عنوان مهم‌ترین عامل انتقال عفونت بیمارستانی به شمار روند، چراکه دستورالعمل‌هایی چون کنترل عفونت نظافت و ضدعفونی بخش و ملزومات مربوطه، استریلیزاسیون لوازم مصرفی، پانسمان زخم‌ها، روند ایزولاسیون مددجویان از اهم وظایف سرپرستاران است و لذا عدم توجه کافی و اصولی به موارد فوق منجر به افزایش و گسترش عفونت‌های بیمارستانی می‌شود [۱۰]. در راستای اهمیت نقش سرپرستاران بیمارستان‌ها در زمینه کنترل عفونت‌های بیمارستانی و با توجه به این که تحقیق جامعی در رابطه با موضوع فوق صورت نگرفته است، بر آن شدیم تا با انجام تحقیقی میزان آگاهی سرپرستاران بیمارستان‌های یکی از دانشگاه‌های علوم پزشکی

شهر تهران را در زمینه عفونت‌های بیمارستانی و ارتباط آن با متغیرهای سن، سابقه خدمت، مدت زمان پس از فارغ‌التحصیلی و تعداد تخت بیمارستان‌های مورد مطالعه بررسی نماییم.

روش‌ها

این مطالعه، پژوهشی توصیفی به روش مقطعی است. جامعه مورد مطالعه ۶۴ نفر از سرپرستاران ۳ بیمارستان وابسته به دانشگاه مورد نظر بودند که در مطالعه با اعداد ۱، ۲ و ۳ مشخص شده‌اند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌ای حاوی ۲۱ سؤال منطبق بر اهداف تحقیق یعنی آگاهی پرستاران در زمینه کنترل عفونت‌های بیمارستانی بود. اگر پاسخ‌گویان امتیازی کمتر از ۵۰٪ به دست می‌آوردند آگاهی آنان ضعیف (غیرقابل قبول) و اگر امتیاز بالای ۵۰٪ کسب می‌کردند، نمره آگاهی آنان خوب (قابل قبول) محسوب شد. روایی ابزار سنجش قبلاً توسط متخصصین و صاحب‌نظران و اعتبار آن در مطالعات مشابه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ با ضریب بالای ۹۰٪ مورد تأیید قرار گرفته بود [۱۱]. داده‌های گردآوری‌شده با برنامه نرم‌افزاری SPSS 11 استفاده از جداول توزیع فراوانی و شاخص‌های مرکزی (میانگین) و پراکنندگی (انحراف معیار) توصیف و با کمک آزمون آماری ANOVA تجزیه و تحلیل شد.

نتایج

از مجموع پاسخ‌گویان در بیمارستان‌های مورد مطالعه، ۵۷/۸٪ در بیمارستان ۱، ۱۸/۸٪ در بیمارستان ۲ و ۲۳/۴٪ در بیمارستان ۳ اشتغال به کار داشتند. ۵۱/۶٪ شرکت‌کنندگان مذکر، ۸۷/۵٪ متأهل و ۸۴/۴٪ دارای مدرک کارشناسی بودند. ۴۶/۹٪ افراد آموزشی در خصوص عفونت‌های بیمارستانی ندیده بودند. ۵۴/۷٪ در سمینارهای عفونت‌های بیمارستانی شرکت کرده بودند و ۲۶/۶٪ سرپرستار بخش‌های جراحی بیمارستان‌های مورد مطالعه بودند. در بیمارستان‌های ۱، ۲ و ۳ به‌ترتیب ۶۴/۹۱، ۶۰ و ۶۶/۷٪ از سرپرستاران مورد مطالعه دارای آگاهی مناسب در زمینه کنترل عفونت‌های بیمارستانی بودند. با توجه به جنسیت، ۵۴/۵٪ افراد مذکر و ۲۵/۸٪ افراد مؤنث و با توجه به تأهل، ۶۲/۵٪ افراد مجرد و ۶۴/۲٪ افراد متأهل و با توجه به مدرک تحصیلی، ۷۲/۲٪ افراد دارای مدرک کارشناسی دارای آگاهی مناسب در زمینه کنترل عفونت‌های بیمارستانی بودند. با توجه به تعداد تخت در هر بخش، ۶۴/۷٪ سرپرستاران بخش‌های دارای ۱۵ تا ۲۵ تخت و با توجه به بخش مورد مطالعه، ۸۰٪ سرپرستارانی که در بخش‌های جراحی کار می‌کردند دارای آگاهی مناسب در زمینه کنترل عفونت‌های بیمارستانی بودند.

در مطالعه عادلانه اسلامی و همکاران در سال ۱۳۸۵ در شهر اصفهان، میزان آگاهی پاسخ‌گویان که بیشتر پرستار بودند، ۶۳/۹٪ است که با نتایج این مطالعه مطابقت دارد [۱۵].

در تحقیق فرزانه غلامی مطلق و همکاران در مراکز آموزشی منتخب شهر اصفهان در سال ۱۳۸۵، بیشتر واحدهای مورد پژوهش دارای آگاهی متوسط (۵۱/۱٪) بوده‌اند؛ هم‌چنین بین سطح تحصیلات و آگاهی ارتباط معنی‌داری وجود دارد که نتایج این قسمت با نتایج این تحقیق مطابقت ندارد. در تحقیقی که آلوارز و همکاران به منظور تعیین نیازهای آموزشی کارکنان در مورد کنترل عفونت‌های بیمارستانی روی ۱۰۵ پرستار مرکز مراقبت از سالمندان انجام دادند، پرستاران با تحصیلات بالاتر نسبت به پرستاران با تحصیلات پایین‌تر از آگاهی بالاتری برخوردار بودند؛ هم‌چنین در تحقیق گولد روی ۱۷۳ پرستار در سه بخش ICU، جراحی و داخلی در دو بیمارستان، پرستاران آگاهی کمی درباره کنترل عفونت داشتند که با نتایج این تحقیق هم‌خوانی ندارد [۱۶].

در تحقیق فضل‌.../حمدی [۱۷] روی ۱۲۰ پرستار بیمارستان‌های منتخب، تفاوت آگاهی سرپرستاران بر اساس تعداد تخت هر بخش معنی‌دار نیست که با نتایج این تحقیق مطابقت دارد. از طرفی، تفاوت میانگین آگاهی در بین بیمارستان‌های مورد مطالعه/حمدی از نظر آماری معنی‌دار نیست، که با نتایج این تحقیق مطابقت ندارد. طبق نتایج/حمدی، سن سرپرستاران تأثیری در میزان آگاهی آنها ندارد که با نتایج این تحقیق مطابقت دارد. /حمدی هم‌چنین بیان می‌کند که تفاوت نمرات آگاهی سرپرستاران بر اساس سابقه و سال فراغت از تحصیل معنی‌دار نیست. این در حالی است که /خرسانی [۱۱]، سابقه کار، مدرک تحصیلی و نیز رشته تحصیلی را در میزان آگاهی بسیار مؤثر گزارش کرده است.

در مطالعه گیتی نصر.../زاده و همکاران در بیمارستان دکتر چمران بروجرد در سال ۱۳۸۵، میانگین آگاهی پرستاران با سابقه کار بالینی متفاوت، اختلاف معنی‌داری ندارد [۱۸] که با نتایج این تحقیق مطابقت دارد. این در حالی است که بین میانگین آگاهی پرستارانی که دوره‌های آموزشی در زمینه عفونت‌های بیمارستانی را گذرانده بودند با آنهايي که در این دوره‌های آموزشی شرکت نکرده بودند، تفاوت معنی‌داری وجود داشت. مقایسه میانگین آگاهی پرستاران حاکی از اختلاف میزان آگاهی بین بخش‌های ویژه و بخش جراحی بود. در تحقیق ما نیز میزان آگاهی سرپرستاران بخش جراحی در زمینه کنترل عفونت‌های بیمارستانی بیشتر از سایر بخش‌های مورد مطالعه بود.

/انجلیلو و همکاران در مطالعه‌ای به بررسی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد پرستاران اتاق عمل در ایتالیا پرداختند. در این تحقیق ۲۱۶ پرستار مورد بررسی قرار گرفتند. تقریباً تمامی پرستاران از عفونت بیمارستانی آگاه بودند. میزان آگاهی پرستاران ارتوپدی کمتر از سایرین بود و چنین نتیجه‌گیری شده که برای کاهش عفونت

تفاوت نمرات آگاهی سرپرستاران بر اساس سن، سابقه خدمت، مدت زمان سپری‌شده فراغت از تحصیل و تعداد تخت در هر بخش در بیمارستان‌های مورد مطالعه معنی‌دار نبودند ($p > 0.05$). این تفاوت تنها در خصوص میانگین نمرات آگاهی سرپرستاران در زمینه کنترل عفونت‌های بیمارستانی در بیمارستان‌های مورد مطالعه معنی‌دار بود ($p < 0.05$).

جدول ۱) مقایسه میانگین نمرات، آگاهی، سابقه خدمت سرپرستاران و مدت زمان پس از فراغ‌التحصیلی و تخت‌های بیمارستان‌های مورد مطالعه

متغیر	بیمارستان	میانگین	انحراف معیار	سطح معنی‌داری
میزان آگاهی سرپرستاران	۱	۱۱/۲۷	۱/۴۲	۰/۰۰۵
	۲	۱۱/۱۶	۱/۸۵	
	۳	۱۲/۰۶	۲/۳۴	
سابقه خدمت سرپرستاران	۱	۱۷/۶۱	۴/۵	۰/۱۷۵
	۲	۱۷/۴۱	۴/۰۳	
	۳	۱۶/۹۳	۳/۸۲	
مدت زمان پس از فراغ‌التحصیلی	۱	۱۴/۵۷	۳/۸۷	۰/۷۰۶
	۲	۱۵/۸۰	۴/۸۹	
	۳	۱۴/۵۷	۳/۲۵	
تعداد تخت بیمارستان	۱	۱۸/۰۶	۸/۱۶	۰/۸۸۵
	۲	۱۶	۱۸/۶۱	
	۳	۱۷/۵۷	۵/۲۵	
سن سرپرستاران	۱	۴۰	۴/۰۱	۰/۸۳۲
	۲	۴۰	۴/۱۴	
	۳	۳۹	۳/۱۰	

بحث

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، میزان آگاهی سرپرستاران از کنترل عفونت‌های بیمارستانی با ۶۴/۱٪، در بیمارستان‌های مورد مطالعه مناسب ارزیابی شد. در تحقیقی که قبلاً توسط /خرسانی [۱۱] در این بیمارستان‌ها انجام شده بود میزان آگاهی سرپرستاران از کنترل عفونت‌های بیمارستانی بیش از ۵۰٪ ارزیابی شده بود که نتایج این تحقیق با نتایج تحقیق /خرسانی هم‌خوانی دارد. در پژوهشی که نصر.../زاده [۱۲] در خصوص میزان آگاهی پرستاران از کنترل عفونت‌های بیمارستانی در بخش‌های جراحی بیمارستان‌های آموزشی شهر رشت انجام داد، ۵۶/۲٪ پاسخ‌گویان دارای آگاهی پایینی هستند که با نتایج این مطالعه هم‌خوانی ندارد. در مطالعه وحیددستجردی و همکاران نیز، بیشتر پرستاران به طرق کنترل عفونت بیمارستانی آگاهی دارند که با نتایج این مطالعه مطابقت دارد [۱۳]. در تحقیقی که نسرين محمودی و همکاران [۱۴] در مورد آگاهی پرستاران شاغل در بخش‌های ویژه درباره تکنیک ضدعفونی در بیمارستان علی‌ابن‌ابی‌طالب^(ع) زاهدان در سال ۱۳۸۵ انجام دادند، آگاهی پرستاران در سطح پایین ارزیابی شد که لزوم آموزش را برای این پرستاران مطرح می‌نماید و با نتایج این تحقیق مطابقت ندارد.

بیمارستان‌های مورد مطالعه در زمینه کنترل عفونت‌های بیمارستانی و دخالت دادن نتایج امتحانات مربوط به این دوره‌ها در ارتقای پرستاران اقدام شود و تأکید بیش‌تری به پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی در شرح وظایف کادر پرستاری به عمل آید.

تشکر و قدردانی: بدین‌وسیله از زحمات ریاست و معاونت آموزش و پژوهش دانشکده بهداشت که زمینه‌تصویب و انجام مطالعه حاضر را فراهم آوردند و نیز از مرکز تحقیقات بهداشت برای همکاری در انجام طرح، تشکر و قدردانی می‌گردد. لازم به یادآوری است که مطالعه حاضر مستخرج از طرح تحقیقاتی مصوب دانشکده بهداشت است.

منابع

- ۱- نوروزی جمیله. عفونت‌های بیمارستانی تهران. تهران: مرکز نشر؛ ۱۳۷۷.
- ۲- معصومی‌اصل حسین. راهنمای کشوری نظام مراقبت عفونت‌های بیمارستانی. چاپ اول. تهران: انتشارات وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی؛ ۱۳۸۶.
- ۳- پوررضا ابوالقاسم. عفونت بیمارستان و اقتصاد بهداشت. فصل‌نامه مدیریت پزشکی. ۱۳۷۷؛ ۸:۲:۶-۸.
- ۴- تفکریان سعیده، دانشور فریبا. کنترل چرخه عفونت در بیمارستان و مراکز بهداشتی و درمانی. مجله بیمارستان. ۱۳۸۲؛ ۱۲(۱):۴۵.
- ۵- اصل‌سلیمانی حسین. پیشگیری و کنترل عفونت‌های بیمارستانی. مجله بیماری‌های عفونی و گرمسیری. ۱۳۷۷؛ ۷(۷):۲۷.
- ۶- صدقیانی ابراهیم. سازمان و مدیریت بیمارستان. تهران: جهان رایانه؛ ۱۳۷۷.
- ۷- صدقیانی ابراهیم. نظام ملی ارزیابی عفونت‌های بیمارستانی. مجله بیمارستان. ۱۳۸۲؛ ۱۲(۱):۳۲.
- ۸- رضایی‌راد مجید. تهران: دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌... (عج)؛ مجموعه مقالات همایش سلامت و بهداشت نظامی، ۱۳۸۱. ۱۵۸
- ۹- توکل رضا. تهران: دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌... (عج)؛ مجموعه مقالات همایش سلامت و بهداشت نظامی، ۱۳۸۱. ۱۸۹.
- ۱۰- رشیدی‌جهان حجت‌... تهران: دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌... (عج)؛ مجموعه مقالات همایش سلامت و بهداشت نظامی، ۱۳۸۱. ۱۵۵.
- ۱۱- خراسانی حسین. بررسی میزان آگاهی و عملکرد پرستاران و مدیران از کنترل عفونت‌های بیمارستانی در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌... (عج)؛ پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد]. تهران: دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌... (عج)؛ ۱۳۸۲.
- ۱۲- نصرآزاده گیتی. میزان آگاهی پرستاران از کنترل عفونت‌های بیمارستانی در بخش‌های جراحی بیمارستان‌های آموزشی شهر رشت [پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد]. تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران؛ ۱۳۸۴.
- ۱۳- وحیده‌دستجردی نیره. بررسی میزان رعایت استاندارد کنترل عفونت بیمارستانی در بخش‌های مراقبت ویژه در بیمارستان‌های آموزشی شهر اصفهان. همایش سراسری نقش کارکنان بهداشتی و درمانی در پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۶.
- ۱۴- محمودی‌نسرین. آگاهی پرسنل پرستاری شاغل در بخش‌های ویژه درباره تکنیک ضدعفونی در بیمارستان علی‌ابن‌ابیطالب (ع). همایش سراسری نقش کارکنان بهداشتی و درمانی در پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۶.

باید پرستاران برانگیخته شوند [۱۹]. آگاهی پرستاران با توجه به آزمون هم‌بستگی با سال فراغت از تحصیل معنی‌دار نبود و فقط تعداد اندکی از پرستاران در زمینه آگاهی عفونت‌های بیمارستانی امتیاز عالی کسب نمودند که با نتایج تحقیق ما مطابقت دارد.

در تحقیقی که میتر/ قریب [۲۰] به‌منظور بررسی میزان آگاهی از موازین کنترل عفونت‌های بیمارستانی روی ۵۲ نفر از پرستاران در بخش‌های نوزادان بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام داد، بیشتر پرستاران از اقدامات کنترل عفونت امتیاز خوب (بالای ۵۰٪) کسب کردند که با نتایج مطالعه ما هم‌خوانی دارد. در تحقیقی که توسط پیش‌نمازی [۲۱] در زمینه آگاهی از کنترل عفونت‌های بیمارستانی روی ۷۴ نفر از کادر پرستاری بیمارستان‌های سوانح و سوختگی شهر تهران انجام شد، ۶۵٪ از پرستاران امتیاز "متوسط" و تعداد کمی امتیاز "خوب" کسب کردند؛ هیچ‌کدام از کارکنان امتیاز عالی کسب نکردند که با نتایج تحقیق ما مطابقت ندارد.

معصومه مرزبان و همکاران [۲۲] گزارش کرده‌اند که با توجه به نقش مهم پرستار در کنترل عفونت‌های بیمارستانی، به‌منظور افزایش آگاهی و نگرش بایستی آموزش‌های مناسب داده شود تا پرستاران بتوانند رفتارهای صحیح در کنترل عفونت بیمارستانی داشته باشند. دانسون در تحقیقی به لزوم توجه به پرستاران به‌عنوان بازیگران کلیدی در برنامه‌های کنترل عفونت اشاره دارد [۲۳]. میتر و همکاران در تحقیق دیگری بیان می‌کنند که میزان آگاهی پرستاران از عفونت در کاهش میزان عفونت و هم‌چنین موفقیت‌های برنامه‌های کنترل عفونت تأثیر به‌سزایی دارد [۲۴]، که نتایج این تحقیق نیز همین موضوع را تأیید می‌کند، یعنی بایستی آموزش‌های مناسب و مورد نیاز در خصوص افزایش میزان آگاهی سرپرستاران در خصوص کنترل عفونت‌های بیمارستانی در بیمارستان‌های مورد مطالعه اجرا شود.

شوده‌اگر و همکاران در تحقیق دیگری به نقش پرستاران در این زمینه اشاره داشتند [۲۵]. در همین راستا، بورسوفارو و همکاران در تحقیقی با هدف ارزیابی عوامل مؤثر بر عفونت بیمارستانی در بیمارستان‌های ایتالیا گزارش کردند که ۵۰٪ از بیمارستان‌های مورد مطالعه دارای برنامه فعال کنترل عفونت بیمارستانی بودند و ۵۳٪ برنامه‌ها اختصاص به کنترل عفونت از جانب پرستاران داشت [۲۶]. از طرفی در نتیجه یک تحقیق در ایالات متحده مشخص شد که برنامه‌های آموزشی در زمینه کنترل عفونت منجر به بهبود مشارکت و توجه پرستاران و کارکنان به عفونت بیمارستانی می‌شود و بخش مهمی از برنامه‌های پرستاران اختصاص به آموزش عفونت بیمارستانی دارد [۲۷].

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج به‌دست آمده در این تحقیق به‌نظر می‌رسد که بایستی همیشه به تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی در

۲۱- پیش‌نمازی قریب. کنترل عفونت‌های بیمارستانی توسط پرسنل پرستاری بیمارستان‌های سواح و سوختگی شهر تهران. همایش سراسری نقش کارکنان بهداشتی و درمانی در پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۶.

۲۲- مرزبان معصومه. نقش پرستار در کنترل عفونت‌های بیمارستانی. همایش سراسری نقش کارکنان بهداشتی و درمانی در پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۶.

23- Ryan MP, Pembroke JT, Adley CC. Continuing professional development. *J Hosp Infect.* 2003;63(3):337-9.

24- Meers P, Jacobson W, McPherson M. Hospital infection control for nurses infection. London: Chapman and Hall; 1992.

25- Sudhaker C, Rao S. Participatory hospital infection control training programmer among nurses working in selected hospitals of Karnataka, India: A clinical practice improvement project. *J Hosp Infect.* 2008;70(3):292-4.

26- Brusaferrero S, Quattrin R, Barbone F, D'Alessandro D, Finzi GF, Cimoroni M. Factors influencing hospital infection control policies in Italian. *J Hosp Infect.* 2003;53(4):268-73.

27- Bennett N, Boardman C, Bull A, Richards M. Educating smaller rural hospital Infection Control (IC). *Am J Infect Control.* 2006;34(5):64-6.

۱۵- اسلامی عادل. آگاهی پرسنل از عفونت‌های بیمارستانی در بیمارستان‌های منتخب شهر اصفهان. همایش سراسری نقش کارکنان بهداشتی و درمانی در پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۶.

۱۶- غلامی‌مطلق فرزانه. میزان دانش، نگرش و عملکرد پرستاران بخش‌های مراقبت‌های ویژه بیمارستان‌های منتخب شهر اصفهان در زمینه عفونت‌های بیمارستانی. همایش سراسری نقش کارکنان بهداشتی و درمانی در پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۶.

۱۷- احمدی فضل‌ا... نقش پرستار در کنترل عفونت‌های بیمارستانی [طرح تحقیقاتی]. تهران: دانشکده پزشکی دانشگاه تربیت مدرس؛ ۱۳۸۳.

۱۸- نصر...زاده گیتی. آگاهی پرستاران بیمارستان‌های دکتر چمران بروجرد در زمینه روش‌های پیشگیری و کنترل عفونت‌های بیمارستانی. همایش سراسری نقش کارکنان بهداشتی و درمانی در پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۶.

19- Angelillo F, Mazziotta A, Nicotera G. Nurses and hospital infection control: Knowledge, attitudes and behavior of Italian operating theatre staff. *J Hos Infect.* 1999;42(2):105-12.

۲۰- قریب میترا. بررسی نحوه بکارگیری موازین کنترل عفونت‌های بیمارستانی در بخش‌های نوزادان بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران. همایش سراسری نقش کارکنان بهداشتی و درمانی در پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۶.